

Bc. Vladislava Štellnerová

**Antoine de Saint-Exupéry: *Malý Princ* – česká recepce díla
a srovnání českých překladů**

Antoine de Saint-Exupéry: *The Little Prince* – Czech Reception of the Literary Work and Comparison of Czech Translations

Cílem diplomové práce Bc. Vladislavy Štellnerové bylo pojednat o české recepci jednoho z nejpřekládanějších děl světové literatury, Malého prince spisovatele Antoina de Saint-Exupéry, a posoudit jeho četné české překlady. Předložená magisterská diplomová práce má rozsah 88 stran (včetně bibliografie) a dvě přílohy.

V první části své studie nazvané *Antoine de Saint-Exupéry a jeho dílo* diplomantka představila osobnost francouzského autora a jeho tvorbu, přičemž si za zdrojový text pro svůj medailon zvolila uznávanou biografii od Erica Deschodta. Sympatická, čtivým způsobem zpracovaná kompilace (str. 10–24), podává vedle relevantních životopisných skutečností i kompletní přehled tvorby Saint-Exupéryho a českých překladů (včetně všech vydání) jeho literárních děl. Následně zaměřuje pozornost na samotnou prózu *Malý princ* (str. 24–30), která je hlavním předmětem jejího odborného zájmu. Shrnutí děje a charakteristiku postav včetně jejich interpretace opírá o esej Eugena Drewermanna. Vzhledem k vážnosti přikládané Drewermannovým interpretacím a výkladům bych nicméně uvítala základní informace o autorovi i samotné odborné studii.

Druhá, velmi přínosná kapitola, *Recepce Malého prince ve světě*, přináší po teoretickém úvodu podepřeném studií *Světová republika literatury*, kterou napsala Pascale Casanova, velmi zajímavá zjištění týkající se překladů Malého prince do cizích jazyků (včetně těch mrtvých) a jeho recepce – vedle Francie – v celé řadě zemí. S lítostí jsem konstatovala, že se neobjevila ani zmínka o překladech do ruštiny (nejen proto, že ruskojazyční čtenáři co do počtu představují ne nepodstatný potenciál, ale i proto, že díla Saint-Exupéryho se v sovětské a ruské kultuře tradičně těšila oblibě a jejich vydávání, pokud je mi známo, nenaráželo na překážky). Troufám si předpokládat, že na webových stránkách J.-M. Probst se zmínka o těchto překladech rovněž vyskytuje.

Třetí kapitola mapuje vyčerpávajícím způsobem vývoj vydávání Malého prince v českých nakladatelstvích, a je tak svého druhu jedinečným soupisem nejen českých překladů Malého prince, ale i nejrůznějších adaptací.

Empirickým jádrem předložené práce je *translatologická analýza Malého prince*, jíž je věnována její čtvrtá a zároveň poslední kapitola (str. 57–83). Metodologie naznačená na str. 58 zmiňuje model Danielle Risterucci-Roudnický. Po uvedení překladatelů a analyzovaných vydání Malého prince V. Štellnerová stručně charakterizuje jazyk originálu. Zde považuji za formulačně problematické konstatování, že autorovo stylizované vyprávění „nemá vůbec charakter psaného připraveného textu“ (str. 61). Informativně poněkud nic neříkající dodatek týkající se syntaxe (o výskytu krátkých a dlouhých vět), střídání *passé composé* a *passé simple*, a členění „do odstavců, což je pro nejmenší čtenáře ideální“, nepovažuji za relevantní popis stylisticky výrazného originálu uměleckého textu, považovaného za svého druhu „literární klasiku“.

Následující porovnání a okomentování deseti českých překladů na sedmi extrémně krátkých, přesto však vhodně zvolených úsecích textu, je na jedné straně minimalistické řešení translatologické analýzy, na druhé straně nepostrádá zajímavost a po odborné stránce mu v zásadě není co vytknout, i když se vyskytnou řešení, která diplomantka nekomentuje, ale pouze přepisuje (str. 81). Byť bych raději viděla provedení analýzy na menším počtu delších úseků, v nichž by vedle sebe propojené figurovalo jak vyprávění, tak dialog (aby bylo možné do daného vzorku zahrnout i práci s rytmem a obrazností, což jsou stavební kameny originálu, které však byly takto ponechány stranou), přesto konstatuji, že závěry plynoucí z poslední kapitoly mají výpovědní hodnotu, a to nejen pokud jde o přístup jednotlivých překladatelů, ale i vliv „chronicky známého“, dalo by se říci kanonického překladu (v tomto případě překladu Z. Stavinohové) na rozhodování pozdějších překladatelů téhož literárního díla.

Ačkoli zpracování předložené DP vykazuje pečlivost, místy se objevily i drobné nedostatky spíše formálního charakteru:

1. **Pravopisná nejednotnost v názvu díla Malý princ** – ten se v předložení práci vícekrát vyskytuje dokonce ve třech variantách: v názvu DP a podkapitoly na str. 24 jako „Malý Princ“, v názvu Drewermannovy eseje (viz. výklad „malého prince“), avšak u téže položky uvedené v Seznamu použité literatury opět jinak (výklad „Malého prince“). Taková nepozornost ze strany badatele, který analyzuje pouze toto autorovo dílo, může mít dopad na vnímání věrohodnosti samotné odborné stránky jeho práce. Podobnou nekonzistentnost vykazuje i nakládání s příjmením samotného Saint-Exupéryho, kdy se vedle obvyklejší nesklonné varianty „de Saint-Exupéry“ často objevuje varianta skloňovaná, zde působící příznakově (de Saint-Exupéryho).
2. Syntax: místy se zapomíná na povinné vyjádření podmětu (např. str. 10, 19, 26), případně předmětu (str. 20).
3. Názvy literárních děl Saint-Exupéryho jsou v této práci uváděny v originále a v závorce v českém překladu, avšak u autorovy neliterární tvorby na str. 23–24 jsou paradoxně uváděny v češtině. Tato nejednotnost působí příznakově, a navíc to vypadá, že zmíněné texty vyšly v češtině, což nejspíš neodpovídá skutečnosti. V rámci obhajoby bude možnost tuto věc upřesnit.
4. V podkapitole 2.3.1 na str. 25 se vyskytla nesrozumitelná formulace „dítě, které v něm samotném nikdy nesmělo žít“. Není mi jasné, co je tím míněno.
5. V několika málo případech se objevil gramatický (Lapčíkovo překlad, 64; chybějící čárka po „když byl ještě dítě“, 66; „slovo sérieux, který, 70, konkrétně nás zajímali variace překladu, 73) nebo stylistický problém (ekvivalent domácího nebo zahraničního původu“, 69; používání slova „fráze“ u „mon jeune juge, 76) nebo překlep (dočkal jsem se velké překvapení/ Pelán, 75).

Případné téma k obhajobě: konkrétní funkční využitelnost modelu D. Risterucci-Roudnický při translatologické analýze vybraných úseků překladů.

Práci Vladislavy Štellerové jsem přečetla se zaujetím a považuji ji za platný příspěvek k tématice literárního překladu, doporučuji ji k obhajobě a navrhuji známku **velmi dobrou**.

